

Forårsmøde i Alkoholtemagruppen 2016

Tid: Mandag den 2. maj 2016 kl. 9.30-15.30

Dagsorden

1. **Velkomst** v/ Anna T. Bendtsen
2. **Godkendelse** af referat
3. **Psykisk sygdom smitter ikke - det gør tabu** v/ projektleder, psykolog Johanne Bratbo, Landsindsatsen EN AF OS
4. **Respekt-kampagnen: Hvordan kan vi få flest i behandling via kampagner og sprogbrug?** Oplæg ved Allan Jonas, Alkohol & Samfund, præsenteret af Anna
5. **Hvorfor arbejde med alkoholforebyggelse på ældreområdet?** V/ Rie Toft, Frederiksberg Kommune og Anita Hjort Rasmussen, Silkeborg Kommune
6. **Erfaringer med ældre og alkohol fra en faldkonsulents perspektiv** v/ Hanne Skov, Frederiksberg Kommune
7. **Hvad er 'det nye' på ældre- og alkoholforebyggelsesområdet i Århus Kommune?** v/ Christina Kudsk Nielsen, Århus Kommune.
8. **Plakater til jobcentre og andre?**
9. **Nyt fra Sund By Netværket**
10. **Nyt fra Sundhedsstyrelsen** v/ Kit Broholm
11. **Evt.**

Referat

Referent: Rie Toft

Psykisk sygdom og stigma / alkohol og stigma

Ad 3 Psykisk sygdom smitter ikke - det gør tabu v/ projektleder, psykolog Johanne Bratbo, Landsindsatsen EN AF OS

Johanne Bratbo fortalte om kampagnen "En af os" og trak tråde til alkoholforebyggelse i kommunerne (se slides). På mange måder kan man sammenligne arbejdet med det stigma, som psykisk sygdom er, og det stigma, som alkoholmisbrug er. Alkoholmisbrugere bliver identificeret med deres diagnose ligesom en psykisk sygdom, og begge parter kan f.eks. opleve diskriminering i forhold til job og uddannelse, i mødet med sundhedsvæsenet og i det hele taget i det danske samfund. Har man først en diagnose/misbrug, så forventer folk tilbagefald.

Jo mere psykisk sygdom fylder i selvpfattelsen, jo mere diskrimination oplever mennesker med psykisk sygdom. Måske gælder det samme for folk med alkoholproblemer?

Det blev diskuteret om der lå en forskel i at psykisk sygdom ikke opleves som selvpåført ligesom alkoholproblemer.

Pernille fra Lænken påpegede at ordet "misbrug" er stigmatiserende fortalte at de arbejdede med ordet "alkoholramt" da det i højere grad dækker hele familien og netværket.

Ad 4. Respekt-kampagnen: Hvordan kan vi få flest i behandling via kampagner og sprogbrug? Oplæg ved Allan Jonas, Alkohol & Samfund, præsenteret af Anna

Anna fra Frederiksberg gennemgik slides fra Allan fra Alkohol og Samfund (se slides). Kampagnen har virket godt og skabt stor trafik på deres hjemmeside. Endnu mere effektivt målt på besøg på hjemmesiden og på hvor mange mennesker, der testede deres alkoholvaner online, var dog et tema på DR om ældre og alkohol.

Kit fra SST mener at dette kun er første step. Der er tydeligvis stadig et stort behov for mere viden om alkoholbehandling: hvor kan man få behandling og hvad behandling er.

Gitte fra Holbæk fortæller om, hvordan de har koblet Respektkampagnen op på små lokale film med cases. Det gav rigtig godt.

Ældre og alkohol

Ad 5. Hvorfor arbejde med alkoholforebyggelse på ældreområdet? V/ Rie Toft, Frederiksberg Kommune og Anita Hjort Rasmussen, Silkeborg Kommune

Anita fra Silkeborg introducerede emnet (se slides)

Ina fra Tønder fortæller, at Dirk Wolthers kan bidrage med tal på hvor mange af de ældre med alkoholoverforbrug, som er startet sent hhv. tidligt. Det er overraskende mange, som starter sent.

Rie fra Frederiksberg: De henvendelser vi får, er meget fra plejepersonale, som har svært ved at håndtere ældre, der "sejler rundt". Men der er jo også andre typer af alkoholproblemer, vi møder hos ældre borgere. Der er dem, der har fået skader af alkoholoverforbrug samt dem, der har et højt alkoholforbrug (over genstandsgrænserne for voksne, raske) men ikke har fået skader. Dette var generelt et billede man kunne genkende i andre kommuner.

Ad 6. Erfaringer med ældre og alkohol fra en faldkonsulents perspektiv v/ Hanne Skov, Frederiksberg Kommune

Hanne fortalte om tre borgere, hvor en lille indsats i forhold til alkohol har gjort en stor forskel i forhold til borgernes livskvalitet og værdighed. Hannes cases er eksempler på, hvordan andre felter kan være en relevant og motiverende vej ind til at spørge til alkohol. Her er det så kommunens faldforebyggelse.

Forebyggelseskommissionen anbefalede, at man altid skulle ind på tre emner, når man lavede faldforebyggelse: Muskelkraft, ernæring og medicin. Siden 2008 har man på Frederiksberg tilføjet alkohol som et fjerde fast emne. Hanne fortalte om, hvordan borgerne ikke nødvendigvis havde tænkt over, at deres alkoholforbrug hang sammen med deres fald, f.eks. fordi de tidligere godt kunne tåle det, der var deres daglige forbrug. I den første case (fra før 2008) blev alkoholforbruget opdaget (for) sent. I de to nyere nedsatte borgerne deres forbrug, og dermed faldt de mindre.

Ad 7. Hvad er 'det nye' på ældre- og alkoholforebyggelsesområdet i Århus Kommune? v/ Christina Kudsk Nielsen, Århus Kommune.

Christina fortæller om indsatsen overfor alkoholproblemer på ældreområdet i Aarhus Kommune (se slides). Alkoholforebyggelse er blevet skrevet ind i sundhedspolitikken i Aarhus Kommune, og det har været en god løftestang. Der er ved at blive udviklet retningsgivende dokumenter som skal følges, samt konkret handlingsanvisninger og screening. Christina inddrager alle de forskellige faggrupper i udarbejdelse af de retningsgivende dokumenter.

Plenumdiskussion:

Hos hvem skal den opsporende samtale ligge? Det er vigtigt at have ledelsesmæssig opbakning. Opsporende arbejde kan risikere at medføre, at borgerne pludselig tilhører 'en anden kategori', der kræver ekstra ressourcer. Dette kan modarbejde opsporingen.

Odense har udarbejdet et bredere perspektiv, og tænker det ind i eksisterende processer. Eks fra beskæftigelsesområdet hvor man tænker alkohol ind, når unge henvender sig. Rådet herfra lyder: Find et område, hvor man vil starte, så det ikke bliver en række parallelindsatser. Lav derefter en overordnet guide, der så implementeres forskelligt de forskellige steder.

Anna fra Frederiksberg: Hvad hvis det ikke er tydeligt hvad man skal gøre? Altså, hvis det, der bremser er manglen på rette tilbud efter opsporingen? Hvis man f.eks. ved der er brug for udkørende alkoholbehandling, men der ikke er ressourcer til dette i det kommunale alkoholbehandlingstilbud?

Jan fra Faaborg-Midtfyn: Udkørende behandling er ikke praksis, men de gør det.

Odense: Dette er også et problem i andre sammenhænge. Eks stofbrugere der ikke kan komme og hente deres medicin, fordi de er bange for at blive overfaldet. Arbejder på at lave en bus, "behandling på hjul"

Christina fra Århus: Man må lave en screening for at tydeliggøre behovet.

Anita fra Silkeborg: Silkeborg vil lave en folder til a-kasser som de kan give til ældre der skal på pension "vidste du?"

Ad 8. Plakater til jobcentre og andre?

Spørg til alkohol

Det materiale, som Sund By netværket har trykt, er nu udsolgt. Skal det genoptrykkes? Bruger folk det?

Materialet er udsolgt, så det bliver brugt. Nogen bruger det, andre bruger deres egne, let redigerede med eget logo. Helsingør fortæller, at de bruger et forsidebillede af en almindelig mand så det ikke er sort og trist. Flere oplever det som stigmatiserende at borger-pjecen er sort.

Der er kommet en forespørgsel til Sund By netværket omkring en plakat til jobcentre "Her spørger vi til alkohol"

Temagruppen vil gerne tage opgaven. Nogle foreslår materiale med samme udtryk som Respektkampagnen, en varm og rar plakat om at "Her i kommunen spørger vi til alkohol".

Lone fra Helsingør, Gitte fra Holbæk og Betina fra Greve deltage i en arbejdsgruppe omkring udvikling af plakat og genoptryk af Spørg til alkohol-materialet.

Ad 9. Nyt fra Sund By Netværket

Nye medlemmer

Først og fremmest er det os en fornøjelse at kunne byde **velkommen til hele tre nye medlemmer af netværket**, nemlig Thisted Kommune, Randers Kommune og Syddjurs Kommune, der her i årets første måneder, har meldt sig ind i Danmarks største sundhedsstab. Vi glæder os til samarbejdet!

Tak for gode SBNdage

Sekretariatet takker for nogle fantastiske SBNdage på Hindsgavl Slot den 11-12 april. Vi synes det var nogle rigtig gode dage både fagligt og socialt. Sekretariatet er allerede i gang med at planlægge næste års SBNdage, så meld meget gerne ind, hvis du har et dejligt og egnet sted i din kommune, hvor du synes vi skal holde næste års SBNdage.

Ny bestyrelse

Traditionen tro afholdte vi årets repræsentantskabsmøde i forlængelse af SBNdagene. Det var et positivt og engageret møde, hvor der blev valgt **fire nye medlemmer til Sund By Netværkets bestyrelse**. Stort velkommen til: Rikke Gjellerod fra Silkeborg Kommune (tidligere suppleant i bestyrelsen), Rasmus Baagland fra Køge Kommune, Benny Sell fra Lolland Kommune (suppleant) og Klaus Grabbert fra Odder Kommune (suppleant). Og en stor, stor tak til Susanne Rystok fra Ringkjøbing-Skjern Kommune og Marianne Hallberg fra Rødovre Kommune der trådte tilbage fra bestyrelsen.

To nye projekter

SBN har fået positivt svar fra ministeriet, der har "takket ja" til at finansiere de **to nye projekter**, vi søgte om via sundhedsfremmepuljen. Begge projekter er tænkt og formet i samarbejde med vores temagrupper (mental sundhed, natur og udeliv samt tobak). "Naturens Rige" handler om, hvordan vi kan bruge naturen i det mentale sundhedsfremmearbejde. Læs mere om projektet på hjemmesiden: <http://sund-by-net.dk/projekter/naturens-rige/> Og "Rygestop på dit sprog" handler om, i samarbejde med Stoplinjen og foreløbig 14 kommuner, at udvikle rygestoptilbud målrettet borgere med anden etnisk baggrund end dansk. For mere information om projektet hos formanden for tobaks temagruppen, Henrik Borggren på mailen henrik.borggren@koege.dk

Nye temagrupper

- Den 30 marts var der opstart af den **nye temagruppe Netværk for sundhed og lokalsamfund**. Omkring 90 engagerede deltagere fra både landets kommuner, foreningsliv, erhvervsliv og forskningsmiljøet brugte dagen på sammen at stille skarpt på, hvordan vi fremover i netværket kan arbejde for at fremme sundheden i lokalsamfundet gennem samskabelse, innovation og tværfaglighed. [Se oplæg fra dagen og temagruppens foreløbige formålsbeskrivelse på hjemmesiden: http://sund-by-net.dk/aktivitet/sundhed-og-lokalsamfund-stormoede/](#) . Og send os endelig en mail, hvis du er interesseret i at være med i temagruppen.
- Den 2. november er der opstart af den **nye temagruppe Dokumentation og evaluering**. Der er åben for tilmelding til dagen på hjemmesiden: <http://sund-by-net.dk/aktivitet/temadag-om-dokumentation-og-evaluering/> , hvor I også kan se det faglige program for dagen. Dagen afholdes i KL-huset.

Folkesundhedsdage

Sund By Netværket er igen repræsenteret på Folkesundhedsdagene, der i år løber af stablen den 26. og 27. september på Nyborg Strand. Denne gang er arbejdstitlen "Folkesundhed i et tids- og livsperspektiv". Vi deltager blandt andet i en workshop om søvnens betydning for vores trivsel, og **efterlyser derfor kommuner, der har velbeskrevne gode erfaringer med at arbejde med søvn**. Det kan være i alle aldersgrupper. Så send os meget gerne en mail, hvis din kommune har lyst til at byde ind.

Folkemødet 2016

Traditionen tro er SBN repræsenteret på årets Folkemøde. Vi afholder fem debatter på folkemødet. Kom og deltag i debatterne, hvis du kommer på Folkemødet

Ad 10. Nyt fra Sundhedsstyrelsen v/ Kit Broholm

Der er ikke afsat væsentlige ressourcer til den borgerrettede forebyggelse i øjeblikket, og det betyder bl.a. at Sundhedsstyrelsen ikke laver Uge 40 kampagne i 2016. I øjeblikket er der fokus på tidlig opsporing, gravide og kvalitet i alkoholbehandlingen.

Tidlig opsporing: Der bliver afholdt kurser i *Den korte rådgivende samtale*. Det første kommer i september 2016. **Kompetenceudvikling på alkoholområdet** er hidtil sket på puljemidler. Dette er ikke optimalt for en uddannelse, og der arbejdes på en bedre forankret løsning.

Graviditet og alkohol: Kirsten Mundt arbejder med oprettelsen af en døgninstitution for gravide med rusmiddelproblemer. Dette vil komme i udbud.

Alkoholbehandling: SST har samarbejdet sammen med Socialstyrelsen omkring det tilsyn, som alkoholbehandlingen skal underlægges og SST har undervist omkring alkoholbehandling. Der er nogle udfordringer forbundet med tilsynet, fordi der i Sundhedsstyrelsens materiale om kvalitet i alkoholbehandlingen beskrives *god* behandling, men ikke hvornår behandlingen ikke lever op til standarden og kvaliteten er for dårlig. Der er også udfordringer forbundet med, at hver enkelt behandlingssted vurderes individuelt.

Der er 150 enheder, der tilbyder ambulans alkoholbehandling i Danmark. Er det for mange?

Pernille fra Lænken: Der kan være et problem med fokus på store enheder. De glemmer borgernes behov. Det bliver utilgængeligt.

Dobbeltbelastede. Man må samarbejde på tværs for at løse problemstillingerne nationalt, regionalt, kommunalt. Der er brug for koordination.

Joint action 28 europæiske lande har kigget på en fælles monitorering af *best practice* i forhold brief intervention, uddannelse og kampagner. I forbindelse med uge 40 vil der udkomme nogle data fra Danmark fra denne monitorering. Der er her fokus på "*harm to others*": Hvad borgere har oplevet af gener ved andre menneskers alkoholforbrug. Monitoreringen er tilrettelagt sådan at tallene kan sammenlignes med andre europæiske lande.

Ad 11. Evt.

Intet – tak for i dag 😊